

Społeczne uwarunkowania rozwoju oświaty

9 listopada 2012

Transmisja ustrojowa, która dokonuje się w Polsce po 1989 roku, ma wpływ na to, co się dzieje w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego. Wpływ ten odnosi się także do oświaty, która stanowi jeden z najbardziej rozbudowanych, a zarazem najbardziej znaczących podsystemów życia społecznego. (M. J. Szymański, 1995, s. 25.)

Sam termin oświata powstał w XVIII wieku w okresie Oświecenia, kiedy to organizacja społeczeństwa, rozwój techniki i reforma szkół, miały stworzyć korzystne warunki do upowszechniania nauki i kultury.

Najczęściej nadawane w literaturze przedmiotu znaczenie terminu „oświata”, to:

1. Układ (struktura) instytucji kształcących, a czasem kształcących i wychowujących.
2. Całkowity system oświatowy lub oświatowo- wychowawczy.
3. Proces kształcenia formalnego i nieformalnego młodzieży i dorosłych.
4. Polityka oświatowa czy społeczno- oświatowa.
5. Stan wykształcenia społecznego.
6. Zasób wiedzy o społeczeństwie.
7. Oświata, to tyle co kultura.

K. Wojciechowski podaje, że oświata oznacza „działanie mające na celu upowszechnienie wiedzy i kultury w społeczeństwie poprzez szkoły placówki kulturalno-oświatowe, książki, czasopisma, radio, telewizję, wystawy itp. W szczegółowych przypadkach mówimy o oświacie podstawowej (bazowej) oświacie dorosłych, oświacie zawodowej, oświacie wojskowej, oświacie sanitarnej itd. Ludzie, którzy doznali na sobie skutków działania oświatowego, nazywamy ludźmi oświeconymi. W

przeciwieństwie do nich nazywa się ludźmi nieoświeconymi tych, którzy pozbawieni byli oświaty" (K. Wojciechowski 1986, s. 205).

Z deklaracji Praw Człowieka ONZ dotyczącej oświaty dowiadujemy się, że " każdy człowiek ma prawo do oświaty. Oświata powinna być bezpłatna, przynajmniej w zakresie szkoły podstawowej. Nauczanie elementarne jest obowiązkowe. Szkolnictwo techniczne i zawodowe powinno być upowszechnione. Studia wyższe powinny być dla wszystkich na równi dostępne zależnie od zdolności i osobistego wysiłku". (J. Piaget, 1977, s. 44)

S. Staszic pojmował oświatę jako poznanie prawdy. Jego zdaniem pojęciem nadrzędnym w stosunku do „wychowania” i „oświaty” była „edukacja”.

W. Okoń słowo edukacja wiąże z terminem łacińskim " educatio" czyli wychowanie. Autor określa edukację jako ogół procesów, których celem jest zmienianie ludzi, przede wszystkim dzieci i młodzież- stosownie do panujących w danym społeczeństwie ideałów i celów wychowawczych (W. Okoń, 1984, s. 66).

Znaczenie terminu edukacja było chwiejne, jedni kojarzyli go z wykształceniem inni z wychowaniem. (W. Doroszewski, 1991, s. 415).

Obecnie upowszechnia się szerokie rozumienie tego terminu jako oznaczającego ogół procesów oświatowo- wychowawczych, obejmujących kształcenie i wychowanie oraz szeroko pojmowaną oświatę.

Jak podaje M. Bogaj, szeroko rozumiana edukacja stanowić ma zintegrowany i wieloaspektowy proces kreowania człowieka, obejmujący postawy, przekonania, umiejętności i wiedzę, możliwości i kompetencje intelektualne i uczuciowe, jak również wyobrażenie i postawy twórcze. (M. Bogaj, 1996, s.12).

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki,

to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.